

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kuryelerin yaşadığı sosyo-ekonomik sorunların, iş güvenliği ve işçilik hakları hususlarında karşılaşılan mağduriyetlerin ve bu alandaki yasal boşlukların tespiti ile bunlara ilişkin çözüm yollarının araştırılarak güvenli, adil ve insanca çalışma koşullarının oluşturulması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

10/11/2025

Cemal ENGİNYURT
İstanbul Milletvekili

İsmail Gökhan
Gaziantep Milletvekili

Sevrit Torun

Veli Ağbaba
Malatya Milletvekili

Ahmet Boon YAZGAN
Edirne Milletvekili

Demir
Umut Özble
Gaziantep Milletvekili

Adnan BEKER
Ankara Milletvekili

Ay Karadağ
Uşak Milletvekili

Gizem ÖZCAN
Muğla Milletvekili

Ali Özdemir
Konya Milletvekili

Hacer ÖZTÜRK
Bursa Milletvekili

Av. Ayhan BAKOĞLU
Bartın Milletvekili

Orhan Siner
Adana Milletvekili

Melih Meriç
Gaziantep Milletvekili

Nail GİLER
Kocaeli Milletvekili

Ulaş KARASU
Sivas Milletvekili

Toluh ÖZCAN
Düzce Milletvekili

Ayhan BAKUR
Adana Milletvekili

Tahsin Ovaklı
Rize Milletvekili

Ulaş KARASU

Gürsel ERGİL
Eskişehir Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de Covid-19 kapanma dönemlerinin ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle tüketici alışkanlıkları değişmiş ve buna bağlı olarak son beş yılda internet üzerinden yapılan alışverişlerde büyük bir artış yaşanmıştır. Bu durum moto kurye istihdamını da hızla artırmıştır. Ancak sektörün bu denli hızlı büyümesi karşısında çalışanların haklarını koruyacak gerekli yasal düzenlemeler yapılamamış ve işveren/iş sahibi regülasyonlarına bağlı bir çalışma hayatı ortaya çıkmıştır. Bugün Türkiye’nin birçok ilinde binlerce kurye, günlük 10-12 saati bulan mesailerle, paket başına ücret alarak, çoğu zaman sosyal güvenceden yoksun biçimde çalışmaktadır.

Kuryelerin önemli bir bölümü sigortasız ya da bağımsız çalışan statüsünde gösterilmekte, bu nedenle iş kazası ve meslek hastalığı durumlarında kuryeler, iş hukukunun sağladığı sigorta ve tazminat haklarından yararlanamamaktadır. Sivil toplum örgütlerinin raporlarına göre yalnızca 2024 yılında en az 63 moto kurye yaşamını yitirmiş, yüzlerce kurye yaralanmıştır. Kaza sonrası yaşanan mağduriyetler, işveren sorumluluğunun belirsizliği ve yetersiz denetimler nedeniyle artmaktadır. Çoğu kurye, ölümlü veya yaralanmalı iş kazası geçirmesi durumunda iş kazası tazminatı alamamakta; kazalar “trafik kazası” olarak işlem gördüğünden SGK koruması dışında kalmaktadır. Bu da hem kuryenin hem de kuryenin bakmakla yükümlü olduğu ailesinin geçim sıkıntısı yaşamasına sebep olmaktadır.

Kuryeler, “esnaf” veya “taşeron” statüsünde gösterildikleri için işçi olarak tanımlanmamakta, bu da kıdem, ihbar, yıllık izin ve sosyal güvenlik gibi temel haklardan yararlanmalarını engellemektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde son yıllarda bu alana yönelik özel düzenlemeler yapılmış; platform çalışanları “işçi” kabul edilerek asgari ücret, sigorta, tatil ve tazminat haklarından yararlandırılmıştır. Türkiye’de de benzer bir düzenleme ihtiyacı açıktır.

Teslimat süresine göre belirlenen puan ve ceza sistemleri, çalışanlar üzerinde baskı oluşturmakta; kuryelerin dinlenme hakkını fiilen ortadan kaldırmakta ve kazaları artırmaktadır. Bu koşullar, moto kuryeliğin yüksek riskli bir iş kolu haline geldiğini göstermektedir. Ancak mevcut mevzuatta kuryelik, “çok tehlikeli işler” kapsamına açık biçimde dâhil edilmemiştir. Oysa 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’na göre “çok tehlikeli” sınıfta yer alan işler, özel eğitim, koruyucu donanım ve denetim zorunluluğu taşımaktadır. Moto kuryelik, her gün aktif trafik içinde, yüksek hız ve zaman baskısı altında yürütülen bir iş olduğundan, bu kapsama alınması hem yasal hem de insani bir zorunluluktur.

Yukarıda izah edilen hususlar ışığında; kuryelerin yaşadığı sosyo-ekonomik sorunların, iş güvenliği ve işçilik hakları hususlarında karşılaşılan mağduriyetlerin ve bu alandaki yasal boşlukların tespiti ile bunlara ilişkin çözüm yollarının araştırılarak güvenli, adil ve insanca çalışma koşullarının oluşturulması amacıyla Anayasa’nın 98’inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’ nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

